

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

:: SALUT PÚBLICA :: INTERESSOS POPULARS :: ARTS Y LLETRAS ::

PREUS DE VENTA
 25 exemplars. . . . . Una pesseta
 Cada número. . . . . 2 quartos
 Surt d'illam ab tota regularitat á lo menos una vegada cada setmana

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
 6-RONDA DE LA UNIVERSITAT-6
 BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Tot Espanya, portat á domicili. . . . 6 rals trimestre
 Països de la Unió Postal. . . . . 16 id. id.
 Dona números extraordinaris sempre que ho demanar las circunstancias

¡AY QUE VE 'L CÓLERA!

I
Las angunias del Sr. Canons

Desde que 'l ministre de Governació s'ha proposat declarar á tots los espanyols atacats oficialment de *cólera conservador* (que no es pas lo *morbo asiático*, sino un de més dolent,) lo pobre Sr. Canons passa uns fatichs que cap mortal, sino la señora Tuyas, sab quan anguniosos son.

—¡Qui es lo Sr. Canons!—preguntarán vostés, y la pregunta será molt oportuna.

Lo senyor Canons es un senyor solter, de mitja edat, que viu de la seva rendeta y may se fica en llibres de caballeria. No sab res de política porque no es home de farsas. Del *Diario de Barcelona* (únich que ell llegeix) no 'n mira altra cosa sino las gacetillas, los anuncios mortuorios y los reclams. Tot lo més, devegadas, se permet un excés de lectura empasantse mitja plana d' algun article de *Publicio* per poder trencar lo son habent dinat.

La Sra. Tuyas es la minyona del Sr. Canons, viudeta, sense fills, antigua major-dona, ab lo qual ja comprendrás lector que no 's tracta pas de cap raspa de las que ballan á la Canuda ó á la Palmera. De su-ferta, neta y fiada n'es en extrém. Per 'xo el seu amo l' aprecia y tindria un disgust si la perdía.

Aquestas noticias de cólera, que ell ignora sigan conveniencias de un govern madrilenyo, lo tenen cap-ficat y voldria anársen á fora, pero tem estar faltat de comoditat per tot arreu, además creu que igual perill pas-

saria dins de ciutat com en un poble qualse-voí, mentres que 'l quedarse á Barcelona es per ell una ventatja porque s' administra directament la seva rendeta, ell mateix cobra 'l lloguer de una casa que posseheix al carrer d' en Liástichs y d' un' altra del carrer Vermell.

¡Pobre Sr. Canons! Tot lo sant dia, ab la Sra. Tuyas, que de tot li diu *amen*, no parla sino de cólera y de las fumigacions.

Si baixa á parlar ab lo betas-y-fils del costat, la conversa gira també sobre lo mateix tema, y lo ho del Sr. Canons tot es indagar quins son los millors preservatius, quinas las diferents opinions dels metjes, consultar las probabilitats de contagi... ¡Pobre Sr. Canons! ¡Pobre Sr. Canons!

A mi aquest *cólera*, mal que sigá *con-servador*, me te sense cuidado, tant que l' espero ab la mateixa indiferencia que esperaria á un enemich caga-calsas. Pero lo que no 'm puch treure de la imaginació, lo que 'm preocupa, son las angunias d' aquest pobre Sr. Canons. Jo me 'l veig mort com tots los morts del cementiri y com certa classe de institucions que vostés saben y jo vull dir.

¡Vos figureu qu' es poca la por del meu vehil Res vos ho donará més á comprendre que 'ls quartos gastats aquestos dias en cinquanta mil potingas coléricas ó anti-coléricas, que pel cas tot es hù.

Desde que 'l cólera va apretar á Marsella y Tolon l' home va provehir de cloruro de cals, que la Sra. Tuyas diu que alló es *gas* per cremar la roba las bugaderas brutas.

D' aquest *gas* lo Sr. Canons ne fa tirar

tres vegadas al dia á la comuna y sempre 'n te á las duas gibelletas de la casa.

També te provisió d' ácit fénich, ab lo qual rega sovint tot lo pis.

Un dia va saber que 's venian unas planxetas de coure, especie de medallas ó escapularis metálichs contra 'l cólera y ja 'm tenui al Sr. Canons enviant corrents á la Sra. Tuyas á comprar tres planxetas, duas per ell y una per la minyona.

Un altre dia, passant per la Ronda de Sant Antoni, llegeix en los aparadors de la farmacia del cantó dels Tallers: *El Colerici-da*, y l' home no pogué contenir lo seu instint de conservació: fou precis preparar-se á matar lo cólera comprant la escopeta ó 'l veneno que allí deuen vendre. Aquell mateix dia, avans d' arribar á casa seva (viu al carrer del Arch de San Nofre) llegeix en los anuncios de llibres de can Puig de la plassa Nova: *El cólera y su tratamiento*; no cal dir que 'l Sr. Canons entrá y comprá 'l llibre. Veu allí mateix la *Curacion segura del cólera* y apa, afluixa la mosca y vinga un altra llibre. En sent á casa seva se posa las gafas y amohinat com qui busca la direcció dels globos vinga llegir y més llegir, quan tot d' una crida á la minyona:

—¡Tuyas! ¡senyora Tuyas!

—¡Maná senyor Canons.

—Miris, diu que la fruyta es molt dolenta pel cos y porta 'l cólera; no 'n tregui pas á postres, res d' aixó. Vagi á buscar tres unsas de galeta Vinyas, que 'l diari diu no fa agafar cólera, ¡corri! y sobre tot llensi la fruyta á la comuna y tiri al darrera cloruro y ácit fénich... forsa, forsa...

Després l'home, un xich més sossegat, continuà llegint apoyat lo cap ab las duas mans.

—¡Tuyas! ¡Tuyas!—cridà al poch rato,—en acabat vingui.

Quan hi anà la minyona, ell donantse aire doctoral, ab las ulleras al front, li digué:

—Lo cólera es produhit per un animaló que no 's veu de tan petit; aquesta bestiolleta es lo *microbius* y de *microbius* l'aygua fins pot serne plena...

—¡Ay! ¡reyna santíssima!!!

—...Pero al *microbius* hi ha manera de matarlo: se fa bullir l'aygua fins á cert grau y no hi ha perill. Ab aixó avans de tirar la carn á l'olla avism cada dia.

—¡Mireu si es bo saber de lletra!—murmurà la Sra. Tuyas. Y 'l Sr. Canons continuà la lectura més afectat que may.

Encare la ex-majordona no tenia temps de ser á la cuyna que torna 'l Sr. Canons á cridar:

—¡Tuyas! ¡Tuyas!

Corra la senyora fregall á saber que hi havia de nou y son amo, ab aire de satisfacció com si hagués descobert las Indias, li diu:

—Miri, també recomana la ciencia que per evitar 'l colera s' ha de posar cada dia roba neta de bugada tant al llit com al demunt de la persona; ab aixó dónquis per entesa y tréguim desseguida lo cólera del llit, ¿entent?

La bona de la Sra. Tuyas, crech que per primera vegada, va malehir al cólera y al Sr. Canons tot murmurant de baix en baix per sense ser oida del seu amo.

Entre tant se sent trucar á la porta del pis; la minyona mira per la reixeta y obra la porta, exclamant en alta veu.

—Sr. Canons; hi ha una visita: lo Sr. Betas-y-Fils de la botiga.

—Entri, entri, Sr. Mariano,—digueren al mateix temps l'amo y la minyona.

Quatre saludós de reglament, preguntar com aném del cólera, sentarse y oterir la capsa de rapé al senyor Canons, fou obra d'un instant per lo betas-y-fils.

—¡Qu' es anticolèrich!—preguntà 'l senyor Canons en tó formal prenent lo polvo.

—Lo rapé, no senyor; pero puch oferirli un' altre semblant que ho es.

Y trayentse un libret de fumar, afegí:

—Tingui; vejaquí paper Vilaldach anti-colèrich.

—¡Qué diu home! De veras!

—Llejoixi.

—Ay carat! Me'n alegro, porque jo espero, ajudant Deu, ab tots aquestos preservatius escaparme del cólera. —¡Tuyas! ¡Tuyas! vagi allí ahont li dirà 'l senyor Mariano á comprá una grossa de librets de paper de fumar anti-colèrich. Corri! que no vull ja ni un cigarro sense 'l paper preservatiu é higiènic.

—Tingui, donchs, senyor Canons, fumi d'aquest entretant.

Y la minyona sortí en busca del paper de fumar.

Los dos guetos suposo que no sabrían parlar sino del cólera, y no ho suposo sen-

se fonament. Lo senyor Canons ja hi tenia manfa. Mil cosas ja havia portat á casa seva, las unas per fer fumigacions, las altres per prevenir lo contagi; un sens ff eran per si ell ó la minyona fossen atacats, y tantas n' hi havia y tal furtor feyan entre 'l fenol, l' ácit fénich, lo cloruro, lo colerida, l' eucalipteno, etc., que 'la veritat siga dita: en aquella casa no hi podia aguantar la respiració ni dos minuts cap fill de mare. Jo no 'ls diré mes qu' una cosa: un dia que vaig entrarhi feyan llum en una escarpata de sant Roch y lo Gos, y tan la bestia com son amo, además de tenir lo coll tort, feyan una cara de pomas agres que n' hi havia per fer enternir. Figurat, donchs, lector, si 'ls sants de fusta ó de guix hi fan ganyotas, ¡quí podrà viure á casa 'l Sr. Canons!

II

¡Pobre senyor Canons!

Cada dia 's llevaba sense plorar, com si tal cosa, se rentaba cara, mans y ciatell ab savó anti-colèrich del Dr. Leister, que á la trassa deu ser un gran sabi en materia savonera; pero avuy, per desgracia seva, lo Sr. Canons no s' ha llevat ni es fácil que 's llevi en tot lo sant dia.

La senyora Tuyas está trista y corra atrafegada sense saber lo que 's fá. Tots los vehins de l' escala aném avuy en renou. Es que 'l Sr. Canons dos dias ha que no 's troba be: Ahir va agafarli un cólich y uns dolors de ventre que, segons ell, son los primers senyals del cólera. Y ell deu saberho molt bé, porque va comprar aquells llibres de can Puig. Segons ell diu, ja tenim lo cólera, y sério, molt sério. Així ho afirma, per quan ell, tan previsor, tan previngut y tan acorassat contra 'ls microbis, se 'ls sent pendre posicions per la panxa, del mateix modo que un exércit ho fa en temps de guerra.

Com á primera providencia, ha demanat Son Amo, (*Nostromo*, que diu ell), y després ha demanat consulta de metjes, recomanant á la Sra. Tuyas que també fossen ben anti-colèrichs.

Y ja tenen als doctors reunits al voltant del llit del Sr. Canons y á n' aquest babau explicantlos ab tots los ets y uts los síntomas del cólera, no porque ell los experimenti, sino per haberlos llegit en aquells llibres comprats l' altre dia.

La consulta se constitueix després en sessió, convenint en que l' estat del malalt es grave, molt grave. Pero ¡qué te 'l malalt! ¡quina malaltia es la seva! Aquí está 'l pot de la confitura. Segons los metjes, la enfermetat del Sr. Canons no te nom especial entre los enrevessats termes de la medicina, pero en llenguatge comú sí que 'n te: se 'n diu *Por del Cólera*.

De manera, que lo pobre senyor Canons per ferho bé, además del cloruro de cal, del ácit fénich, del fenol-Comelerán, del colerida, de la cánfora, del sófre, del paper de fumar anti-colèrich y del savó Leister, etc., etc., havia de comprar alguna cosa per matar la por que ara 'l vol matar á n' ell. Sentit comú, per exemple, li feya

forsa falta. ¡Pobre senyor Canons! ¡Pobre senyor Canons!

Lo Sr. Canons ha mort. Demà ja ho trobarán als diaris.

La seva peruga imaginació ha pogut mes que 'ls preservatius y remeys de tota mena. De res tampoch li ha valgut la confiança en Deu.

M' ho pensava tal com ha succehit.

¡Ay, demà quin trastorn á Barcelona! ¡Ha mort lo Sr. Canons!

Vamos, ja tenim un cas, lo del Sr. Canons. Aquest li faltaba al Sr. Romero Robledo.

Ara vinga declarar oficial lo cólera, vinga fumigar y á veure si ja por creix y passa á ser una enfermetat en tota forma.

Mirin, per ara ja 'n tenim un cas de por. Y qui sab si estenentse arribarà á pendre tals proporcions que la *por del cólera*, matant, matant, fins fassi morir governs.

Visquem y vejém, que de mes verdas se 'n maduran.

O sino mirin lo Sr. Canons ab tantas midas com tenia presas.

¡R. I. P!

¡Pobre senyor Canons!

—K.—

¡GARROTADAS!

—No saben lo qu' es bastó? ¿no 's han espòstet jamay? ¿dihuen que no? ¡aixó ray! ara 's vaig á espòlar jo. Ab lo permis de qui 'n sent, vaig á pegar garrotadas; m' en fum que sian pegadas á en Pau, en Pere ó al vent.

Aquí tenen donya Pona, vella y llejta per demés, que no té gayres dinés y diu qu' era molt budona en sos anys de jovesesa, que ningú era prou per ella, y va ser deu cops promesa que mereix aquesta vella? ¡garrotada per despresat!

A n' al astut diputat que sempre está prometent (ans de tén 'l nombrament) pera ser després votat, y quan es al candelero desfa lo que havia dit, y s' en va á un altre partit ab molta gracia y salero, ¡bastó per desgrahat!

A la noya un xiquet guapa, que porque té bon pamet no vulga á n' aquell n' aquest per no tenir fatxa mara; á n' aquesta... ¿estós 'l mont? si 'n volguessiu creure á mi y feria un xiquet pati, mereix que un altre Neron de blau la fassi vesti.

Al empleat de consuma que exigeix més del que deu, y si tan sols lo mireu mostra ¡pobret! los seus fums, me fa llantina, tan cert, però com qu' es tan gandul y li agrada fe 'l tabal, (si eixa frase se 'n permet) li daria cosa al cul.

Al empleat orgullós d' una casa de comerç, que sembla un rey poderós y ben miradet no es res, que guanyant quinze dureses fa l' aleta ab una noya, y fa creure á la baboia qu' en té cinquanta de nete, ¡garrotada per tramoya!

Al taberner que á n' al vi qu' es moro 'l fá cretziá, y escarneix al capellá ab aqueix acte diví;

com que un refran català diu que a cadascú 'l qu' es veu, y 'l flavió, segons se veu, pren l' acte de bateja, bastó per no creure a Deu!

Y 'l que tira 'l carretó, y 'l que agafa un ca ab bossal, y 'l mateix municipal que permet a n' els aixó, merexen, no garrotada ni dues ó tres, ni cent, sino... (y ho diuh formalment) la esquema a un piló ligada y atissarios de valent!

Als beyatos, que s' están a la iglesia tot lo dia, y a dins de la sagristia están sempre murmurant que si aquell a missa va... que si l' altre no hi va may, y no tenen prou espay para poder murmurar, zop ben furt ab un gros mall!

A la vella batxilera que indaga d' allà y d' aquí per poguer després sorti y contarho a sa manera, per no cuidar del seu y ficar-se ab cossa d' altres, (que li fariau vosaltres?) donchs, segons lo parecer meu, jo li inflaria las galtes.

Y en fi, tothom mereix prou que s' espoli a garrotada, mes ja 'n tinch massa de dadas, may acabaria y... plou. M' en vaig, ab lo seu permís, a sopar, que se 'n refreda; y si creuhen meu avia, si algun payo 'la arma brega, agafa un bastó, y fias, fins! garrotada que mosseng!

J. A. y R.

Ja 'l tenim aquí, ja es aquí ¡¡agafeulo!! Suposém que ja haurán comprés nostres lectors que parlém del cólera.

Si, senyors, ja tenim a la Barceloneta lo cólera... madrilenyo.

Es aquell mateix cólera que hi ha a Balaguer.

Es aquell cólera que la *Gaceta* diu n' han curat vuyt y 'n quedan setze de malalts, y a Balaguer no tenen noticia de altres setze que dels *Setze jutjes menian fetje...*

¡Y encara dirán s' han acabat los miracles!

Lo que passa a Espanya ab aixó del cólera es un miracle més net y pelat que alló de la virginitat de la Maria, mare de deu ó dotze.

Lo govern, que tot ho sab y no diu may mentidas si no li convenen, nos assegura que per aquí y per allà está ple de morts y ferits y atacats, y los dels pobles que 's mencionan, en lloch de fugir y agafar por com sempre, no 's mouhen y juran y asseguran que 'l cólera no hi es més que oficialment, corroborant aixó tots los metjes que no cobran del Estat y moltas vegadas las autoritats locals.

Pero, *aném al cas...* de la Barceloneta. No pot donarse ridiculesa més grossa que la que ha passat allí.

Un home que feya vuyt dias que estava malalt, lo metje que 'l cuidaba, tal volta buscant l' *anguila*, va al govern civil, y no al Ajuntament del qual dependia, a donar-ne part al governador. ¡Ja podia haberli donat tot!

•E' alarma 'l govern, corren los metjes,

y declaran que alló no es res, puig que ni tan sols está lo malalt de cuydado.

Pero, ¡oh Providencia! a l' endemà agafan al malalt vómits y edlich com si hagués pres una mala potinga, tornan a corre 'la metjes, no 's troban los del dia avans, ne hi van de nous, y... ¡ara si que ja 'l tenim! se tracta de un cas *altament sospechoso*, y ab aixó a Madrid ja 'n tenen prou.

Gran xibarrí 's mou per Barcelona al entendre que 'ns anavan a *colerisar oficialment*, y tal fou lo rebombori y la gresca que 's preparava, que sembla va desistir-se de donar al cólera barceloní lo grau de oficial, y s' han contentat ab ferlo *sargento primer* ab moltas ganas d' *ascendirlo* al primer cas sospitós de qualsevol vehí que agafi una basca.

Interinament s' ha fet sant-quintí de tot lo que rodejava al malalt, que ha acabat per morir-se de fístich y de tan parlarli de cólera.

Després d' enterrarlo com a un carnes-tollas han cremat tots los trastos de la casa, han portat la familia del difunt a la punta del moll per aïslarlos, tots los demés vehins de la casa al hospital de *colerichs* del Parque, s' han fet fumigacions generals y ministerials, y qui jomega ja ha rebut.

Ara no més falta que fassin fer un tip de ligas fins a darli un collich a n' algu dels aïslats y sospitosos, que 'l matxuquin y li partin del cólera fins a matarlo, y ja poden allavors declarar-lo oficial y coronel y fins general si volen.

¡Quina felicitat tenim los espanyols de saber aguantar tantas porrerías com sempre 'ns cauhen demunt!

¡Y encare dirán que no tenim paciència! Que ho preguntin al senyor ministre de la Governació.

.. ..

Los aïslats del Parque pe 'l cas de la Barceloneta, se queixan, en un ofici al senyor arcaide, de que no se 's alimenta com es degut y se 's va prometre.

Lo primer preservatiu contra 'l cólera es la bona alimentació.

¡Ahont aniriam a parar comentant racional y llógicament aquestas irregularitats!

—A presiri.

—¡Com a presiri!

—Si, senyor, lo fiscal se 'n cuidaria.

¡Ah! Donchs aixís callo.

.. ..

Lo governador de Girona, per precanció de sanitat, ha prohibit lo ballar y reunir-se a tres societats de aquella capital.

Primera tarambanada:

Habenthi moltas altres societats a Girona que poden ballar y fer reunions *numerosas*, tal com diu la disposició gubernadora, no més se priva a tres de ferho. De modo que 'l que 's considera dolent per la unas ja deu ser bo per las altrás.

Segona: Aixó de privar las reunions sens més motiu que *porque sí*, es tan ridicul com conservador.

No sembla sino que se 'ns vulga atipar de cólera.

¡Encare no 'n tenim prou ab lo govern!

.. ..

Diu un periódich que en una capital de las provincias aragonesas s' han notat síntomas de insubordinació a l' exércit.

Ja fa be 'l govern en procurarnos *distractions* com la de declararnos lo cólera oficialment.

Aixís una cosa fa olvidar l' altra.

.. ..

A Almería s' han pres grans precaucions militars.

¡Será per temor al cólera!

Si, al cólera que més espanta als conservadors: lo revolucionari.

Per aixó 'ns entretenen *declarantnos* l' asiático.

.. ..

Allà 'n va una que mereix que 's posi de mayúsculas:

A SASTISTEBAN HA SIGUT ROBADA LA CASA-QUARTEL DE LA GUARDIA CIVIL.

Cria cuervos y te sacarán los ojos, diu un refrán castellá.

Los conservadors que vagin fent los ulls grossos ab lladres, jugadors y altrás *glorias* nacionals del tem; de Fernando VII, que ja s' ho trobarán de missas.

Quan ja no quedi pell als espanyols honrats comensarén a ferse las tiritas entre 'ls que avuy encara manan.

.. ..

A Cadiz han condemnat a un jefe militar a un mes d' arrest porque llegia un periódich republicá.

Ja 'm creya que 'ls conservadors tenian molta por.

¡Pero no tanta!

.. ..

Se acaban de fer eleccions de diputats provincials.

¡Que va que vostés no se n' habian adonat!

Aixó es efecte del entusiasme que 'ls espanyols sentim per la política.

.. ..

Continúan las denuncias y persecuciones contra la premsa lliberal.

Y 'ls carlins volen tornar a la montanya. Y 'ls isabelins ab en Sagasta... tapa, noy, que put.

Y 'l poble ab tot aixó espera la seva.

Y contan que l' exércit se insubordina.

¡Ahont anirém a parar!

Esperém l' hivern, que aviat hi haurán castanyas.

Y será fácil que no se las menji qui las tregui del foch.

¡Alerta, poble!

.. ..

Lo cólera va minvant notablement en la vehina República.

Los conservadors segueixen fent estragos per Espanya.

Per Fransa aviat cantarán *Tedeums* per acabar-se 'l cólera.

A Espanya 's pensa poder cantar aviat *La Marsellesa* y 'l *Himne de Riego* per haberse acabat la peste conservadora.

Amen.

.. ..

En Pidal pensa fer dimissió.

Que s' esperi una mica y no tindrà aquest treball.

Tocarà 'l dos ab tot lo ministeri y companyia.

Lo mes de Setembre á Espanya fa certa farúm...

.. ..

De aquí á pochos dias farà anys justets de la Revolució de Setembre.

Alguns diuen que l' aniversari se celebrarà aquest any per l' Octubre.

.. ..

A última hora avisa l' arcaldía de Barcelona als diaris que 'ls vehins de la Barceloneta portats al Parque ja menjan mes be y que están contents.

De modo que l' abús existia.

Entre la fam y la por del cólera era ben fácil matarne algun.

Ara sempre será mes difícillet.

.. ..

Retallats:

«Adquiere consistencia el rumor relativo al delicado estado de salud de don Alfonso.»

«Otro soberano, joven también, puesto que no pasa de los cuarenta años, el rey Humberto, está expuesto, según parece, á un fin prematuro.»

No tot lo de ser cólera.

.. ..

Com si no fossin prou los conservadors ab sas declaracions de cólera y tot, ara últimament la Providencia 'ns ha regalat uns quants temporals que ha fet desgracias largas en personas é interessos, especialment á Girona.

Si es veritat que, per la ley de Las compensacions, després de un temps dolent ne ve un de bo, quan als espanyols se 'ns cambihi la sort de fiesco que podrém fermar los gossos ab llangonissas.

Y no tindrém cólera oficial ni conservadors que 'ns lo declarin ni mona... de Pasqua ó de Madrid que 'ns deshonri.

.. ..

Las sessions de la comissió informadora per millorar las classes obreras s' han estrocat.

Han fet be.

S' haurán convensut de que perdian lo temps, y haurán dit: A aprofitario.

Y ja lo haurán deixat corre.

.. ..

A las Corts de Sarriá, y gilant per agafar lladres, van clavar l' altre dia una tre aenda

pallissa á un pobre obrer que 's passejava per aquells termes.

Fassas lo que 's vulga, avuy los temps son aquets; los lladres se la campan y sempre reb lo que treballa honradament.

.. ..

Gran noticia.

De Madrid nos diuen que queda assegurat lo pago del cupó.

Lo que may se assegura es la vida al famolench treballador que no te feyna.

.. ..

De Sanitat Cantonal califica cert fulano las midas que prenen alguns pobles pera preservarse del cólera, y ab tal motiu s' esgarrifa considerant lo que seria Espanya baix lo régimen de la República federal.

De Cólera Central califica tot lo que te sentit comú al que 's vol fer creure que existeix á Espanya, y contra aquest cólera, autor de tots los mals, inclús l' ignorancia qu' impulsa á molts pobles á pendre midas estravagants y exageradas, es necessari, no ja la Sanitat Cantonal, sino la Sanitat Municipal, que recordi al centro que no es mes que 'l conjunt de las parts, y que ningú te dret, encara que siga ministre de la Governació, per miras raquíticas y miserables, á perturbar la tranquilidat de setze milions d' espanyols.

Tots los catòlichs, desde bisbe á habau, var: donant cada dia novas probas de lo qu' están intractables, tontos, ridículs y fanatisats per la més estúpida intolerancia.

Allá va una cosa que sembla quiento y es histórica, com á bona mostra de la fusta de que son fets aquets sants varons que tan bons son pera calarsa la mitra y llenyar benediccions que obrin las portas del cel com per agafar un trabuch y enviar lliberals més directament á sopar ab Cristo.

Es lo cas que á Tortosa se publica un periódich titulat *La Reforma*, que comet lo erim, com casi todas las personas de un xich de seny, de perteneixe á la escola lliberal y de creure que 'l clero no fa més que lo que li convé y le que li dona la gana.

¡Sí! ¡Donchs perquè hi ha bisbes al mont Vinga una excomunió.

Fins aquí la cosa no te res de particular. Lo més il·lustrat de tots los bisbes encare comet de tant en tant aquestas bestiesas.

Tenen por á Tortosa de una invassió cólerica, y 's fan comissions pera anar á recullir quartos de casa en casa, á quals traballs invitan á la premsa y, com es natural, hi pren part *La Reforma*.

Pero com á Espanya som tan civilisats que ai per anar á la comuna sabem prescindir de la religió, com si fos lo pebre de tot guisat, fan al bisbe president *honorari* y guardador dels quartos de las comissions.

Lo representant de *La Reforma*, donant una prova de tolerancia y cortesia que may ni comprendre podrán los que 's disressan tot l' any ab mitras y sotanas, anava cada vespre á portar los quartos al bisbe. Lo primer dia rebé 'ls quartos sens novetat lo *ilustre senyor*; pero al segon dia, després també de haber rebut los

quartos, va dir al que representaba *La Reforma* que 's quedés, y al trobarse sols, lo mitrat va insultar al periodista dihentli que era indigne de formar part de las comissions y desfogantse ab mitraladas per l' estil, y despedintlo de una manera molt catòlica, ó siga intolerant, dihentli que may més s' atrevis á trepitjar aquella casa.

Ara be, ¿no es un bisbe un home com los demés? Y quan un home insulta á un altre home, ¿no 's considera molt just que l' agraviat depositi un magatzem de bólets per la cara del insultador? Donchs veishi aquí la única medicina capás de reprimir los ardors bélichs de molts ministres de la religió de Pau y Caritat.

Nosaltres, per la nostra part, creyém trobar un altre motiu á la mitralada bisbesca tortosina.

Com que 's recullian quartos, lo bisbe ha obert l' ull, y com los quartos son per si hi hagués cólera, y de cólera per ara no més ne veuhen á Madrid, es fácil que tennint lo bisbe 'ls quartos si no 's necessitan per coscos los fassin servir per ánimas, que 's lo més catòlich que 's pot fer en la Espanya dels conservadors y capellans.

Y com per la transferencia de vius á morts podia ser un gros destorb un periodista lliberal,

ja tenim explicada la mitralada que va parí lo bisbe tortosí.

Y si no 'ls agradan los versos prénguinho per la part del descubrimet que ab ells habém fet.

Ja ho sentirém á dir y esperém que la excomunicada *Reforma* 'ns enterará.

.. ..

Aixó sí que ja es cosa d' enrabiarsi. Lo bisbe de la Seu d' Urgel es un tiro ha mort cinch pardals, y á nosaltres encara nos ha deixat vius.

Nada ménos que ab una mateixa tornada ha excomunicat á *El Motin*, *Los Dominicales*, *El Clarin*, *El Ecangelista* y *El Loro*.

¡Donchs y LA TRAMONTANA! ¿Que no volen recordarse de nosaltrest? Es qu' es prou l' empenyo que han tingut tots los mitrats en no voler rahons ni excomunioms ab nosaltres.

No pot ser sino que 'ns tenen por y que no volen protegirnus ab sas recomanacions.

.. ..

En l' enterro y demés tonterías fetas al cardenal Moreno han sortit infinitat de qüestions d' etiqueta.

Es de lo únich que poden ocupar-se ab coneixament de causa mestissos y conservadors.

GEROGLIFICH

I S T
L L N
O : I
C O V

SASTRET DE PALAFRUGERA

SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT
XARADA-Ca-16-71-28 TRONCA-CLOCAS-Palautordera

Tip. La Academia, Ronda Universitat, 6.-Barcelona